ՀՀ բնապահպանության նախարարություն

Empowered lives.
Resilient nations.

Էներգետիկ արդյունավետության ընկալման վերափոխական զարգացումներ

Մարիաննա Արզանգուլյան
ՄԱԶԾ կլիմայի փոփոխության ծրագրեր՝ Էներգետիկ արդյունավետություն

«Քաղաքային կանաչ լուսավորություն»
ՄԱԶԾ-ԳԷՖ ծրագրի ավարտական սեմինար
Մարիոտ Արմենիա, 19 դեկտեմբերի 2018թ.

ՔԱՂԱՔԱՅԻՆ
ԿԱՆԱՉ
ԼՈՒՍԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆ

Սահմանումն ըստ ՄԱԶԾ-ի

Վերափոխական զարգացումները գործընթաց են, որով ծրագրային դրական արդյունքները կայունանում են որպես երկրի բնականոն ընթացքի կայուն տարր:

Դրանք ինստիտուցիալացվում են՝ արտացոլվում ռազմավարության և քաղաքականության, ծրագրերի և աշխատանքային պլանների միջոցով:

Սա ենթադրում է ժամանակի մեջ կայուն ներգործություն և չի ներառում կարճաժամկետ, անցողիկ ազդեցություն:

Վերափոխման գործակալները

- Ազգային և տեղական պետական պատասխանատուներ
- Մասնավոր հատվածի գործիչներ
- Ծրագրի առաջընթացի պատասխանատուներ

Վերափոխման համատեքստ

- Գործարարական՝ կազմակերպության մշակույթի նորացում
- Հանրային՝ ընդհանուր արժեքների հաստատում

Չափորոշիչներն ըստ ՄԱԶԾ-ի

- Մարդկանց, տնային տնտեսությունների, համայնքների համար շոշափելի և կայուն բարելավում՝ առնվազն մարզային մակարդակով 10-ից 20 տարվա ընթացքում
- Զարգացման մեջ ազգային շահագրգիռ կողմերի և շահառուների բարձր ներգրավվածություն և պատասխանատվություն ստանձնելու պատրաստակամություն
- Արդյունքները մնայուն են դրանց հասնելու համար օգտագործված ծրագրի ավարտից հետո՝ կրկնօրինակման լայն հնարավորություններ
- Արտաքին դրական գնահատում՝ «գոհացնող» ավարտական գնահատական
- Միջծրագրային սիներգիա, կլաստերային/թեմատիկ մոտեցում

Ինստիտուցիալացում (1)

- Օրենսդրական և կարգավորող դաշտի բարելավումն ապահովում է համայնքապետարաններին, նախագծողներին, լուսավորության սարքերի արտադրողների և ներկրողներին հստակ ցուցումով ԷԱ բարձրացման վերաբերյալ:
- Պրոֆիլային ԲՈՒՀ-երի կրթական ծրագրերի վերանայումը, դրանցում արդի զարգացումներին անդրադարձող գրականության ներառումը նպաստում են շրջանավարտների որակի բարձրացմանը և հզորացնում են դասախոսական կազմի կարողությունները:

Ինստիտուցիալացում (2)

- Լուսատեխնիկական լաբորատորիան, զինված ոլորտի արդի զարգացմանը համահունչ, ներդնում է նոր մշակույթ. փորձարկել և սերտիֆիկացնել արտադրանքը դա ձեռք բերելուց, վաճառելուց, օգտագործելուց առաջ, հատկապես ստուգել դրա ԷԱ չափանիշները:
- Համայնքների զարգացմանը նպաստում է ցուցադրական նախագծերի ընդլայնումն ու կրկնօրինակումը, ապահովելով լուսավորության համակարգերի ավելի երկար շահագործում, բնակիչների համար ավելի բարձր հարմարավետություն, ճանապարհների ապահովություն:

Ինստիտուցիալացում (3)

- Ֆինանսական տեսանկյունից շրջանառու հիմնադրամները առկա միջոցները ԷԱ նախագծերի օգտին վերաբաշխելու նորարարական թափանցիկ գործիք են:
- Մշակութային առումով այդ հիմնադրամները ցույց են տալիս թափանցիկ աշխատելու հնարավորությունն ու միջոցները, նպաստում են ԷԱ նախագծերի ընդլայնմանն ու տարածմանը:

Վերափոխության հաղորդակցում (1)

ճշգրիտ ընկալում և գործնական լուծումներ

- ուղիղ վաճառք (direct sales). գործնական հանդիպումներ, դասընթացներ և ուսուցողական շրջայցեր, շահառուների տեխնիկական աշխատակազմի վերապատրաստում,
- վաճառքի խթանում (sales stimulation). մասնագիտական, տեղեկատվական, ուսուցողական, վերլուծական հրապարակումների մշակում և հասցեագրված տարածում,

Վերափոխության հաղորդակցում (2)

ճշգրիտ ընկալում և գործնական լուծումներ

- գովազդ (advertising). համացանցով և հեռուստատեսությամբ ընտրված ցուցադրական նախագծերի և ծրագրի ձեռքբերումների մասին տեղեկության տարածում, էքսպոներում և լայն ընդգրկվածության թեմատիկ միջոցառումներում մասնակցություն,
- հրապարակայնություն (publicity). ծրագրի նորությունների, հաջողության ակնարկների, ԶԼՄ կողմից լուսաբանված տեղական և միջազգային թեմատիկ զարգացումների հրապարակում ծրագրին հասանելի տեղական, տարածաշրջանային և միջազգային նշանակության կայքերում, նյութերի տեղադրում սոցիալական ցանցերում և YouTube կայքում:

Հասարակական հարցումներ՝ ՀՀ

Բնութագիր	2015թ.	2018թ.
Մասնակիցների թիվը	2,600	2,098
Իրազեկություն ԷԱ առավելությունների մասին	62%	67%
Հարաբերականորեն բարձր գնով մտահոգվածություն	50%	20%
Լուսադիոդային լուսատուների և լամպերի օգտագործում	6%	13%

Լուսադիոդային լուսատուների և լամպերի որակի հետ կապված մտահոգվածությունը չի փոխվել՝ 6%:

Գործարարների հարցում՝ Ֆորբս

↓	Վերափոխման դրդող ուժ	Բարեհաջող վերափոխման գրավական	Հաղթահարելու խոչընդոտ
1	Կարգավորող դաշտի փոփոխություն	Նախագծեր իրականացնողի ճիշտ ընտրություն	Որոշում ընդունողների հակասական տեսլականներ
2	Մրցակցության աճ	Անհրաժեշտ ռեսուրսների առկայություն ի սկզբանե	«Հարվածային» կատարողի բացակայություն
3	Նոր կամ փոփոխվող տեխնոլոգիա	Գործընթացի գնահատման համար տվյալների շարունակական հավաքագրում	Ռեսուրսների սղություն
4	Հաճախորդի կարիքների կամ սպասումների փոփոխություն	Աշխատակիցների հետ որակյալ հետադարձ կապի ապահովում	Անարդյունավետ կատարում, ընթացակարգային թերացում
5	Ոլորտի խաղացողների խոշորացում	Նախագծի վերահսկման թիմի ճիշտ ընտրություն	Անհրաժեշտ տեխնոլոգիայի բացակայություն

*Ըստ **106** գործադիր տնօրենների՝ առնվազն 5 մլն ԱՄՆ դոլար հասույթով ընկերություններից, 2014թ.*

Գրականություն

- Supporting Transformational Change: Case Studies of Sustained and Successful Development Cooperation, UNDP, 2011
- Transformational Change: What Works – and What Can Doom the Initiative, Forbes Insights in association with Medidata, 2014
- Հասարակական հարցում համատեղ Երևանի քաղաքապետարանի հետ, «Էմ-Փի-Ջի» ընկերության կատարմամբ, 2018թ.
- Հասարակական հարցում «Տնտեսական զարգացման և հետազո-տությունների կենտրոնի» կատարմամբ, 2015թ.
- «Քաղաքային կանաչ լուսավորություն» ՄԱԶԾ-ԳԷՖ ծրագրի տարբեր տարիների հաշվետվություններ

Շնորհակալությո՛ւն

www.nature-ic.am